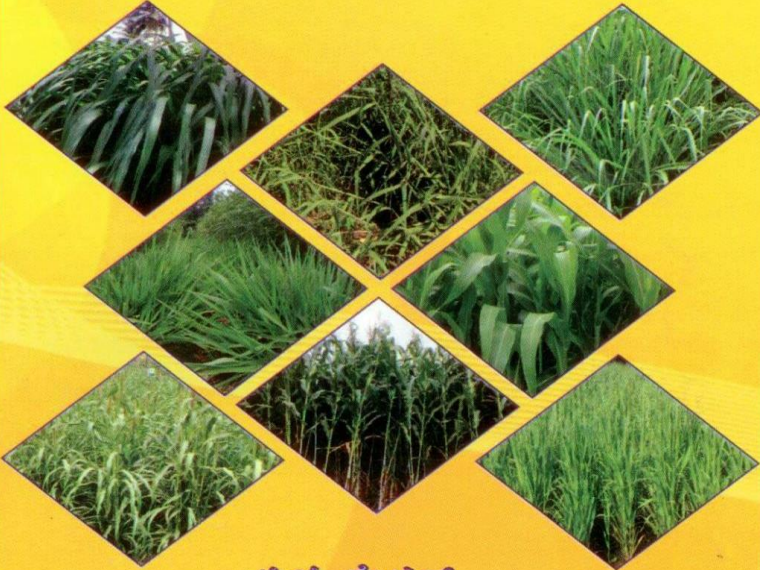

Cereal Fodder Crops suitable for Irrigated conditions

ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕದಳ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು

ಬಿ.ಜಿ. ತೇಖರ್
ಪಿ. ಮಹದೇವು
ನಾಗೇಶ ಚಿಕ್ಕರಾಗಿ
ಮಾನಸ ಎನ್.

ವಲಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ,
ವಿ.ಸಿ. ಫಾರಂ, ಮಂಡ್ಯ - 571 405.

2017

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಜಾನುವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ರಸವತ್ತಾದ ಸೂಕ್ತ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸದೆ ಇರುವುದು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ತಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಒಣ ಮೇವು, ಹಿಂಡಿ ಹಾಗೂ ಲವಣಾಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಸಿರು ಮೇವು ಒದಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಂತಹ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯವೆಂದರೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ನೀರು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೊಂದಿರುವ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೇಪಿಯರ್ ಹುಲ್ಲು:

- ಭೂಮಿಯನ್ನು 2 ರಿಂದ 3 ಬಾರಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ ಸಮತಟ್ಟಾಗಿರುವಂತೆ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು.
- ಜೌಗು ಹಾಗೂ ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ನಾಟಿಗೆ 3 ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಕರೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ 8 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.
- ಜೂನ್-ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಸಕಾಲ.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವ ಬಿ.ಹೆಚ್-18 ಮತ್ತು 9, ಬಿ.ಹೆಚ್-9, ಎನ್.ಬಿ-21, ಸಿಟಿ-3,4 & 5 ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎನ್. ಹೆಚ್-10 ತಳಿಗಳನ್ನು ನಾಟಿಗೆ ಬಳಸುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 8000 ಬೇರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರಂತೆ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಬೇರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ನಾಟಿಗೆ ಬಳಸುವಾಗ ಒಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಬೇರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವುದು.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 3 ಅಡಿ ಹಾಗೂ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ 2 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಮೂಲ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಎಕರೆಗೆ 10 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 48 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಹಾಗೂ 32 ಕೆ.ಜಿ. ಪೊಷ್ಠಾತ್ ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು,

- ಮಣ್ಣಿನ ಹದವರಿತು 10 ರಿಂದ 15 ದಿವಸಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನೀರು ಕೊಡುವುದು.
- ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಸಲ ಕಟಾವಾದ ನಂತರ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 8 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಬೆಳೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 60 ರಿಂದ 70 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು. ನಂತರ ಪ್ರತಿ 35 ರಿಂದ 40 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು.
- ಈ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಆಕ್ಯಾಲಿಕ್ ಆಮ್ಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ 35 ದಿವಸಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲೆ ಕಟಾವು ಮಾಡಕೂಡದು.
- ಬೇರೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದನ್ನೇ ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಡೈಫಾಸ್ಫೇಟನ್ನು ಮೇವಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಇದು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹುಲ್ಲಾಗಿದ್ದು, ಶೇ.10 ರಿಂದ 12 ರಷ್ಟು ಕಚ್ಚಾ ಸಸಾರಜನಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ವರ್ಷಕ್ಕೆ 7 ರಿಂದ 8 ಬಾರಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ರಿಂದ 70 ಟನ್ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ತೆಂಗಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಾಗ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಬುಡದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ 5 ಅಡಿ ಅಂತರ ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯುವುದು.

ಪ್ಯಾರಾ ಹುಲ್ಲು:

- ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕ್ಷಾರ, ಹುಳಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಹಸಿರು ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ಜೂನ್-ಜುಲೈ ತಿಂಗಳು ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಎಕರೆಗೆ 3 ರಿಂದ 4 ಗಿಣ್ಣುಗಳಿರುವ 11000 ಸಾವಿರ ಬಲಿತ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರುಗಳನ್ನು ನಾಟಿಗೆ ಬಳಸುವುದು.
- ನಾಟಿಯನ್ನು ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ 2 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ನಾಟಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ 10 ಕೆ.ಜಿ ಸಾರಜನಕ, 30

ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಮತ್ತು 16 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಫೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.

- ಹದವರಿತು 15 ರಿಂದ 20 ದಿನಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀರು ಕೊಡುವುದು.
- ಕಚ್ಚಾ ಸಾರಜನಕದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 7 ರಿಂದ 8 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 75ನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು. ನಂತರ ಪ್ರತಿ 25-30 ದಿವಸಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಕಟಾವಾದ ನಂತರ ಎಕರೆಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ 8 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸುವುದು.
- ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 7-8 ಭಾರಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಎಕರೆಗೆ 55-60 ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಗಿನಿಹುಲ್ಲು:

- ಇದನ್ನು ಹುಳಿ ಹಾಗೂ ಕಾರಯುಕ್ತ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಮ್ಯಾಕುನಿ, ಹ್ಯಾಮಿಲ್, ರಿವೆರ್ಸ್ ಡೇಲ್, ಜೆ.ಹೆಚ್.ಜಿ.ಜಿ-08-1ನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಈ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬೀಜದಿಂದಲೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು.
- ಜೂನ್-ಜುಲೈ ತಿಂಗಳು ಬೆಳೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಕಾಲ.
- ನಾಟಿಗೆ 3 ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಕರೆಗೆ 10 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 30 ಸಾವಿರ ಬೇರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗುಣಿಗೆ 3-4 ರಂತೆ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 2 ಅಡಿ ಹಾಗೂ ಗಿಡ ಗಿಡದಿಂದ 1 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ನಾಟಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ 8 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 20 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ, 10 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಫೋಷಕಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.
- ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 60-70 ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು. ನಂತರ ಪ್ರತಿ 30 ರಿಂದ 35 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು.
- ಹದವರಿತು ನೀರು ಕೊಡುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಎಕರೆಗೆ 8-10 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು

ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು.

- ಎಕರೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50-60 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

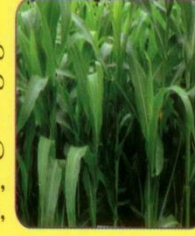
ಸಿಗ್ನಲ್ ಹುಲ್ಲು:

- ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ.
- ಒಣ ಮೇವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಹ ಬಳಸಬಹುದು.
- ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕ್ಷಾರ, ಹುಳಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಕಾಂಗೋ ಸಿಗ್ನಲ್, ಕೆನಡಿ, ಡಿ.ಬಿ.ಆರ್.ಎಸ್-1 ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಧಕವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 3-4 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಅಥವಾ 30 ಸಾವಿರ ಬೇರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಎಕರೆಗೆ 10 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 24 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಮತ್ತು 16 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಫೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.
- ನಾಟಿ / ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 1 ಅಡಿ ಹಾಗೂ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ 1 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಮೊದಲನೆ ಕಟಾವನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 40-50 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನಂತರದ ಕಟಾವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ 30 ರಿಂದ 40 ದಿವಸಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ 8-10 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.
- ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 8-9 ಭಾರಿ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ ಸುಮಾರು 20 ರಿಂದ 25 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೀಜವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಬೀಜವನ್ನು ಆರಿಸುವುದು.

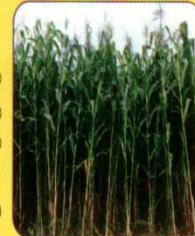
ಮೇವಿನ ಜೋಳ:

- ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ
- ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ತಳಿಗಳಾದ ಪೂಸಾಚಾರಿ, ಎಂ.ಪಿ.ಚಾರಿ, ಸೂಡೆಕ್ ಚಾರಿ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಜಿ-51-3, ಜೆ.ಸೆಟ್-3, ಸಿ ಒ ಎಫ್ ಎಸ್-29
- ಎಕರೆಗೆ 20 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ.
- ಸಿ ಒ ಎಫ್ ಎಸ್-29 ತಳಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಕರೆಗೆ 4 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಬಳಸುವುದು.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ.
- ಎಕರೆಗೆ 18 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 20 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಹಾಗೂ 16 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮೂಲಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಬಿತ್ತಿದ 30 ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಉಳಿದ 18 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಸಿ ಒ ಎಫ್ ಎಸ್-29 ತಳಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ 8-10 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಮೇಲುಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಕಾರಿ ಅಂಶವಿರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೂ ಬಂದಾಗ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು.
- ಹದವರಿತು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- 2-3 ಕೊಳೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು.
- ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿತ್ತಿದ 50 ದಿವಸಗಳಿಗೂ ಮೊದಲೇ ಕಟಾವು ಮಾಡಬಾರದು.
- ಎಕರೆಗೆ 15-20 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಸಿ ಒ ಎಫ್ ಎಸ್-29 ತಳಿ ಬಳಸಿದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 8 ರಿಂದ 9 ಭಾರಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಎಕರೆಗೆ 40-45 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಮೇವಿನ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ:

- ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ.
- ಜೌಗು, ಕ್ಷಾರ ಹಾಗೂ ಹುಳಿ ಮಣ್ಣು ಪ್ರದೇಶ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಪ್ರಮುಖ

- ತಳಿಯಾದ ಅಪ್ಪಿಕನ್ ಚಾಲ್ ಅನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬಳಸುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 40 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಬಳಸುವುದು.
- ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 30 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 30 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಹಾಗೂ 20 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮೂಲಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಬಿತ್ತಿದ 30 ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಉಳಿದ 30 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಮೇಲು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು.
- ಹದವರಿತು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಕಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಿತ್ತಿದ 70 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 20-25 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಜೊತೆಗೆ 8 ಕೆ.ಜಿ. ಅಲಸಂದೆ ಬೆರೆಸಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೇವಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಅಪ್ಪಿಕನ್ ಚಾಲ್ ತಳಿಯು ಕೇದಿಗೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದರಿಂದ ಬಿತ್ತುವ ಮೊದಲು ಪ್ರತಿ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೀಜವನ್ನು 3 ಗ್ರಾಂ ರಿಡೋಮಿಲ್ ಎಂಜಡ್ ರೋಗನಾಶಕದಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮೇವಿನ ಸಜ್ಜೆ:

- ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ.
- ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ತಳಿಯಾದ ದೀನಬಂಧು (49-ಎ), ಬೈಪ್ ಬಾಜ್ ಹಾಗೂ ಜ್ಯೆಂಟ್ ಬಾಜ್ ತಳಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬಳಸುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 6 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೀಜ.
- ಮೇ-ಜುಲೈ ಹಾಗೂ ಫೆಬ್ರವರಿ - ಮಾರ್ಚ್.
- ಜೂನ್-ಜುಲೈ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 1 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 40 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 24 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಹಾಗೂ 16 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಟಾಷ್ ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು

ಮೂಲಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು.

- ಹದವರಿತು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಬಿತ್ತಿದ 60-70 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಕಂಡು ಬಂದಾಗ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು.
- ಒಂದು ಕೂಳೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 16-20 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಓಟ್ಸ್:

- ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ.
- ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ತಳಿಯಾದ ಓಎಸ್-6 ಮತ್ತು ಕೆಂಟ್ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬಳಸುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 40 ಕೆ.ಜಿ. ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೀಜ.
- ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಗಳು ಸೂಕ್ತ.
- ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 3/4 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 40 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾರಜನಕ, 24 ಕೆ.ಜಿ. ರಂಜಕ ಹಾಗೂ 16 ಕೆ.ಜಿ. ಫೋಸ್ಫಾಟ್ ಒದಗಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಹದವರಿತು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಬಿತ್ತಿದ 45-55 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಕಂಡು ಬಂದಾಗ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು.
- ಎಕರೆಗೆ 12-15 ಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

|| ಸೂಚನೆ: ಯಾವುದೇ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಬಿತ್ತನೆಗೆ 3 ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಕರೆಗೆ 4 ರಿಂದ 5 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ :
ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸುಸಂಘಟಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆ
ಮೇವುಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆ ವಿಭಾಗ,
ವಲಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಎ.ಸಿ.ಫಾರಂ, ಮಂಡ್ಯ
ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 08232 277925 /277010